

PRILAGODBA MUZEJSKIH POSTAVA

Muzej grada Zagreba

Objavljeno Prije 2 mjeseca / 12/09/2025
Napisa/la: IN-PORTAL

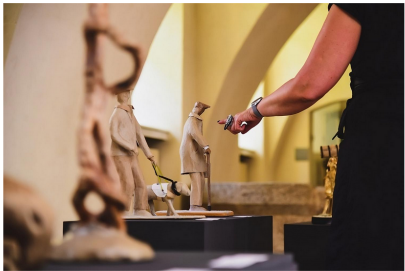

Foto: Lana Bunjevac, Muzej grada Zagreba i Hrvatski savez slijepih

Muzej grada Zagreba već dugi niz godina radi na prilagodbi svojih sadržaja osobama s invaliditetom, s naglaskom na slijepe i slabovidne osobe

Poslušaj članak

Kao i Etnografski muzej, o kojem smo pisali [u prethodnom tekstu](#), i Muzej grada Zagreba smješten je u zgradi koja nije bila namjenski građena za muzej, točnije u nekadašnjem samostanu opatica klarisa iz 17. stoljeća, u ulici koja je po njima nazvana Opatička.

Stalni postav muzeja zauzima oko 2400 kvadrata, u njemu je kronološki predstavljena povijest Zagreba od prapovijesti do kraja 20. stoljeća, a dio arheoloških nalaza prezentiran je *in situ* (u razini i na mjestu pronalaska, op.a.), što je velika atrakcija i rijetkost u muzejskim postavima.

Muzej grada Zagreba već dugi niz godina radi na prilagodbi svojih sadržaja osobama s invaliditetom, s naglaskom na slijepe i slabovidne osobe, i to prije svega predanošću dugogodišnje bivše djelatnice, više muzejske pedagoginje Vesne Leiner koja je za svoje zasluge u tom području odlikovana i Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića.

Dva programa koja je Vesna Leiner osmislila i provodila su Info taktilne točke i Dijalog kroz dodir. Info-taktilne točke sadrže replike predmeta koje slijepe osobe mogu dodirivati, te zakošene plohe s tekstovima na Brailleovom pismu i uvećanom tisku, a postavljene su na optimalnoj visini tako da ih mogu čitati i osobe koje se kreću uz pomoć invalidskih kolica. U sklopu ovog programa 2005. godine objavljen je i specijalizirani vodič po muzejskom postavu.

“Vodič za slijepe, slabovidne i gluhoslijepe osobe” tiskan je na uvećanom crnom tisku i Brailleovom pismu, a sadrži i fotografije 20 atraktivnih predmeta iz stalnog postava muzeja tiskane reljefnim tiskom, npr. crtež profesora Baltazara ili pak sramotnu masku. Vodič upozorava i na rekonstrukciju poda (‘osjetit ćete neravnine’), a u dijelu koji se odnosi na *in situ* postav navodi ‘miris zemlje i vlage’ koji slijepim osobama također može poslužiti kao orijentir. Posebno se ističu predmeti koji se mogu opipati te mjesto gdje se oni nalaze. Takvi predmeti uključuju npr. intarziranu korsku klupe iz unutrašnjosti Katedrale, vodoroge u obliku žabe i vuka, oslikane streljačke mete, kameru fotografa Julija Hühna, tri stara topa s kule Lotrščak, kao i dva brončana crkvena zvona na koja se može i pozvoniti. Nažalost, uz same predmete u muzeju nije navedeno da se mogu dodirivati, što može zbuniti posjetitelje nenavikle na to da se muzejski predmeti smiju dirati.

– Vodič nije mogao biti neki mali džepni vodič, već je morao biti dovoljno velik da čovjeku stanu dlanovi na njega. No, namjera nije bila da samo slijepi smiju dodirivati predmete, već da to bude omogućeno za sve posjetitelje. Također smo postavili nove legende s LED rasvjetom za slabovidne te s tekstovima na Brailleovom pismu za slijepe osobe. Razmišljalo se da se stave podne trake skroz do pojedinih predmeta, ali kako se uvijek dobivalo malo novaca za projekte, radio se dio po dio, pa su zasad postavljene samo podne trake na ulazu u muzej. I bilo mi je jako važno da sve bude uklopljeno u stalni postav, a ne izdvojeno u nekom sobičku, nisam pobornik takvog pristupa i za mene je to getoiziranje – smatra Vesna Leiner, čije je vodič prvi i još uvijek jedini takvog tipa u Hrvatskoj, a 2005. dobio je godišnju nagradu Hrvatskog muzejskog društva za najbolji muzejski projekt.

Za osobe koje imaju teškoća s kretanjem u muzeju su postavljene dvije podizne rampe, lift i male pomične rampe, a osim tiskanog vodiča dostupan je i audiovodič za slijepe i slabovidne, dok se na recepciji nalaze povećala za slabovidne osobe.

Drugi projekt, Dijalog kroz dodir, trajao je do 2021. godine, a sastojao se od specijaliziranih stručnih vodstava, prevodenja na hrvatski znakovni jezik u vrijeme svih važnijih muzejskih događanja kao što su otvorenja izložbi ili konferencije za tisak, te od akcija i manifestacija vezanih uz obilježavanje Međunarodnog dana bijelog štapa ili Međunarodnog dana osoba s invaliditetom. U sklopu programa u muzeju je predstavljeno i nekoliko izložbi drugu osobu s invaliditetom: izložba radova gluhoslijepog kipara Dušana Došenovića, kao i ona slijepog umjetnika Emila Mandarića.

Od jeseni 2020. Muzej grada Zagreba godine član je Europske mreže muzeja Come In!, koja potiče stvaranje inkluzivnih sadržaja i prilagođavanje izložbi osobama s invaliditetom, te je tako 2021. postavljena inkluzivna izložba “Dodirom do umjetnosti” akademskog kipara Mladena Mikulina. Mikulin je inače dugogodišnji suradnik muzeja na programu Info taktilne točke i autor svih replika i 3D prikaza u stalnom postavu muzeja vezanih uz ovaj program.

Autorice stručne koncepcije izložbe, Vesna Leiner i muzejska savjetnica Aleksandra Bugar, skulpture su postavile na niže postolje da se mogu dodirnuti, a izložba je također bila prilagođena gluhim i gluhoslijepim osobama tako što je na velikom zaslonu tekst bio preveden na hrvatski znakovni jezik.

I tijekom 2023. godine u Muzeju grada Zagreba ostvarene su različite aktivnosti s inkluzivnim sadržajima, a ujedno su se odvijali i radovi na poboljšanju pristupačnosti zgrade muzeja osobama s invaliditetom. Postavljene su podne taktilne trake vodilje od ulaza u Muzej do info pulta, pri ulazu u stalni postav te do lifta i prema WC-u, a izrađen je i orijentacijski plan muzeja. Dotrajale legende na Brailleovom pismu unutar stalnog postava pregledane su i ispravljene te predane u tisak u trajnijem materijalu.

Realizirana je i izložba ‘Mi smo Novi život/Najstarije kazalište slijepih i slabovidnih na svijetu’ koje je te godine proslavilo 75. rođendan. Izložba je koncipirana kao izložba za sve, prilagođena osobama s invaliditetom: izložbeni moduli visinom i formom prilagođeni su za osobe koje se kreću pomoću invalidskih kolica. Multimedijksi dio izložbe obuhvaćao je projekcije i pretraživač dodatnih sadržaja na touch screenu, dok je taktilni dio izložbe omogućio slijepim osobama da opipaju dijelove kostima i scenografije predstava.

U 2024. godini inkluzivnom izložbom ‘U zagrljaju gluhoslijepe’ obilježena je 30. obljetnica Hrvatskog saveza gluhoslijepih osoba Dodir. Tijekom trajanja izložbe posjetitelji su mogli razgovarati s gluhoslijepom osobom uz prevoditelja na znakovni jezik, održala se i Mala škola znakovnog jezika, te je bio prikazan dokumentarni film ‘U zagrljaju samoće’.

Razgovarali smo i sa Snježanom Šalov, koja je kao vanjski suradnik u Muzeju grada Zagreba 15 godina radila kao videća pratnja za slijepe posjetitelje te kao tumač znakovnog jezika i intervenor – prevoditelj za gluhoslijepe osobe.

– Svaki prvi utorak u mjesecu u muzeju se održavao dan otvorenih vrata za osobe s invaliditetom. Napravilo se puno replika da osoba oštećena vida može opipati predmet, npr. replika odore bana Jelačića, a one predmete koji se ne mogu opipati, koji su u vitrini, pokušala sam što bolje vizualno opisati. Dana otvorenih vrata više nema, no može se najaviti dolazak i tada iz muzeja angažiraju nekog iz Hrvatskog saveza gluhoslijepih osoba Dodir – priča Šalov, koja se školovala upravo preko tečajeva ove udruge i to šest godina za hrvatski znakovni jezik, zatim dvije godine za intervenora te također i za peripatologa odn. edukatora za slijepe osobe.

– S obzirom na direktivu Europske unije, od 2023. na snazi je Zakon o osobnoj asistenciji, te se osposobljavanja koja su se dosad provodila preko drugu prvi put provode i na institucionalnoj razini. Upravo sam položila ispit za videćeg pratitelja preko vaučera HZZO-a, a od 1. listopada kreće edukacija za stručnog komunikacijskog posrednika za gluhe u trajanju od 150 sati – ističe Šalov.

Lana Bunjevac

Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

POVEZANE TEME: #AEM #AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE #INMREŽA #ISTAKNUTO #LANA BUNJEVAC #MUZEJ GRADA ZAGREBA #OSOBES S INVALIDITETOM #PRILAGODBA MUZEJSKIH POSTAVA #SLIJEPE I SLABOVIDNE OSOBE

NAJNOVIJE U TRENDU VIDEO

- VJESTI / Prije 16 minuta
Privatno: TOMAŠEVIĆ Tržnica Dolac zasjađ će u novom ruhu
- VJESTI / Prije 10 sati
Privatno: MOBY U ARENI Arhitekt glazbenih emocija premijerno u Hrvatskoj
- KULTURA / Prije 11 sati
KNUŽNICA ZA SLIJEPE Pristupačni formati za one s teškoćama

